

Kázeň z ev. služieb Božích v Bratislave (NK), UT po 16. NE po Trojici, 22. 9. 2026, 18.00 h; ES 456, 448, 608, A 62, Žalm 119, 33 – 40; téma: **Matúš**

Matúš 9, 9 – 13: „9Keď Ježiš odchádzal odtiaľ, videl človeka menom Matúš sedieť na colnici, a povedal mu: Nasleduj ma! A on vstal a nasledoval Ho. 10Potom sedel v jeho dome za stolom, a ajhľa, prišli mnohí colníci a hriešnici, stolovali s Ježišom a s Jeho učeníkmi. 11Keď to videli farizeji, povedali Jeho učeníkom: Prečo váš majster je s colníkmi a hriešnikmi? 12Ježiš to počul a odpovedal: Nepotrebuje lekára zdraví, ale chorí. 13Chodte teda a naučte sa, čo znamenajú slová: Milosrdenstvo chcem, a nie obeť; lebo neprišiel som volať spravodlivých, ale hriešnikov.“

Milí bratia a milé sestry!

Včera (21. 9.) bolo v kalendári meno **Matúš**. Matúš je aj **jednou z postáv Novej zmluvy**. Jeho meno (z hebrejčiny: „Boží dar“), nachádzame v zoznamoch Ježišových dvanástich učeníkov (Mt 10, 3; Mk 3, 18; L 6, 13; Sk 1, 13). V niektorých textoch Sv. písma býva označovaný ako Lévi, syn Alfeov (Mk 2, 14 – 15; L 5, 27 – 29).

Matúš pracoval ako colník - mýtnik - vyberač poplatkov. Pôsobil pravdepodobne v meste Kafarnaum, ležiacom v Galilei – v severnej časti Ježišovej pozemskej vlasti. **Byť colníkom vtedy znamenalo pre finančný zisk - kvôli peniazom kolaborovať s nepriateľskou mocou.** Rímski okupanti mohli stanoviť dane ako sa im zachcelo. Domáce obyvateľstvo ich preto nenávidelo. **Colníci (publikáni) patria do zlej spoločnosti.** Evanjeliá **opakovane spomínajú spolu s (notorickými) hriešnikmi** (Mt 9, 10; L 15, 1; L 19, 2.7). Peniaze, ktoré colníci spravovali (Matúš bol jedným z nich), pokladali Židia za nečisté, keďže pochádzali od utláčateľov Božieho ľudu. Od colníkov bolo zakázané prijímať príspevky pre pokladňu chudobných, nemali prístup k čestným funkciám (napr. zvolených sudcov). Hoci colníci boli finančne a hmotne dobre zabezpečení, kvôli spolupráci s Rimanmi nimi ľudia opovrhovali. Ved' colníci vyberali viac ako mali, obohacovali sa na úkor pocestných. **Takí, ako Matúš, boli spoločensky znemožnení, izolovaní, odkázaní na to, aby sa stýkali len s rovnakými ľuďmi ako oni sami.**

Pán Ježiš však **zo spoločenstva so sebou nevyučuje nikoho. Nevyhýba sa hriešnikom. Jeho výzva k nasledovaniu bola pre Matúša zároveň aj vyslobodením.** Už nemusel sedieť v colnej búde medzi účtovnými knihami ako pavúk v strede svojej pavučiny.

Prečo si niekto vyberie povolanie, ktoré ho vedie do spoločenskej izolácie? Možno, že keď si Matúš zažiadal o uprázdnené miesto colníka, už nemal čo stratiť. Zrejme si prestal rozumieť s ľuďmi. Rozhodol sa spraviť z núdze cnosť a na svojej osamelosti ešte zarobiť.

Čo si Matúš myslel o Ježišovi, nevieme. Hoci sa zdá, že všetko sa odohralo v jedinom momente, pri Matúšovom obrátení mohlo ísť o dlhší proces. Obrátenie je ako pretrhnutie sa hrádze. Muselo sa tam nazhromaždiť veľa nepokoja, mnoho túžby po zmene. **Ježiš prelamuje** onú **hrádzu**, keď Matúšovi hovorí: „Nasleduj ma!“

Ježišova výzva prichádza pre Matúša ako unikátna a zrejme neopakovateľná možnosť. Každopádne Matúš jej porozumie a uchopí ju.

Pán Ježiš sa natoľko nehládel na to, čo Matúš robí alebo nerobí. Videl jeho vnútro: nepokoj, prázdnotu za všetkým tým bohatstvom. Videl aj jeho strach, ktorý Matúšovi bránil urobiť si odstup od toho, ako žil. **Ježiš povolal Matúša**, aby sa stal Jeho nasledovníkom. **Vytrhol - vyslobodil ho z doterajšieho behu života.**

Matúš vstal a nasledoval Ježiša (Mt 9, 9). **V duchovnom zmysle vstal z mŕtvych.** A také znovuzrodenie treba osláviť.

Prvým činom nasledovania Krista je hostina, ktorú Matúš usporiada vo svojom dome (v. 10). Podobne pohostil Ježiša aj Zacheus (L 19, 1nn). **Tieto hostiny sú stáby krátke vstupy Božieho kráľovstva to nášho sveta.**

„Keď to videli farizeji, povedali Jeho učeníkom: *Prečo váš majster je s colníkmi a hriešnikmi?*“ (V. 11) Farizeji nereagujú na obrátenie colníka Matúša, ale na situáciu, keď príležitosť hostiny v jeho dome využilo viacerí

d'alší colníci a im podobní, ktorých by nikto slušný a zbožný na svoju hosti u nepustil, no v colníkovom dome našli miesto.

Nám slovo farizej znie negatívne (v zmysle pokrytec). V Ježišovej dobe to však tak nebolo. Farizeji boli ľuďmi vážení. Vznikli ako zbožné laické hnutie, ktoré sa odmietalo prispôbiť vnucovanému prenikaniu pohanského gréckeho vplyvu (helenizmu) do židovstva. Ich prezývka (*perrišajá* – *oddelení*) sa pôvodne vzťahovala na ich spomenutý helenizmus odmietavý politicko-náboženský postoj. Otázkou: „*Prečo váš majster je s colníkmi a hriešnikmi?*“ vyjadrujú **pobúrenie nad okázalým porušením hranice medzi spravodlivými a nespravodlivými**. Ved' ješť s niekým, značilo priateľiť – bratať sa s ním. **Bratať sa s kolaborantmi? S prisluhovačmi okupantom? – To bolo pre farizejov nemysliteľné. Colníci z radov farizejov boli okamžite vylúčení.**

„*Ježiš ... odpovedal: Nepotrebuju lekára zdraví, ale chorí. Chodte teda a naučte sa, čo znamenajú slová: Milosrdenstvo chcem, a nie obeť; lebo neprišiel som volať spravodlivých, ale hriešnikov.*“ (V. 12 – 13)

Znie to provokatívne, ako keby Ježiš tvrdil: Slušní ľudia do mojej cirkvi nepatria. Zmysel Pánových slov je však v tom, že **Božie kráľovstvo, ktoré s Ježišom vstúpilo do sveta, je otvorené pre všetkých, ktorým sa Ježiš Kristus stal Pánom pánov a Kráľom kráľov**. Evanjelium podľa Matúša svedčí o Božom milosrdenstve (por. podobenstvo o sluhovi, ktorému pán odpustil obrovskú dlžobu: Mt 18, 13 – 35). Je to milosrdenstvo, ktoré sa otvára všetkým (por. podobenstvo o robotníkoch na vinici: Mt 20, 1 – 16).

Už raná cirkev si kládla otázky, ako sa postaviť k tým, ktorí po vstupe do cirkvi (po krste) hrešili. Ved' uveriť v Ježiša ako Pána znamená rozísť sa s hriešnym spôsobom života. Ani pre Matúša už nebolo cesty späť. Tým, že sa vzdal výnosného zamestnania, opustil aj hriešne praktiky a priľnul k novému – poctivému životu s Pánom Ježišom Kristom. Od Neho dostal nové smerovanie života. Išlo o úžasnú zmenu, keď sa z opovrhovaného colníka stal Ježišov učeník. **Od Matúša sa smieme a máme učiť rozhodnosti – neotáľaniu v nasledovaní Ježiša,**

v poslúchnutí Jeho výziev. Colník - pokladaný za verejného hriešnika - sa stáva vzorom prijatia Božej milosti darovanej nám v Kristovi.

Pritom povyšovanie či nadradzovanie sa nad kohosi, je vylúčené. Evanjelium podľa Matúša svedčí, že učeníci sú poslaní **zvestovať Krista** ľuďom zo všetkých národov (Mt 28, 19 - 20). **Je to úloha aj nás, súčasných nasledovníkov Pána Ježiša Krista.** Budme v nej horliví. Neváhajme poslúchnuť Ježišove výzvy, ako nám v tom dal príklad Matúš.

Kľúčové je, že Pán Ježiš prichádza ako lekár k chorým. Nejde Mu o to, aby na svete sformoval „svätý pozostatok“ verných, zatiaľ čo všetkých ostatných nechá zahynúť. Ako Pán Ježiš, tak aj my chápme svoje poslanie ako hľadanie zblúdených, navracanie stratených a nasmerovanie Lekárovi tých, ktorí si zbabrali život. **Pánova cirkev je - a má byť vo svete prítomná ako dom návratu, do ktorého smie kedykoľvek vkročiť každý, kto otvorí Kristovi svoje srdce.** Amen.

S použitím myšlienok teológov Jiří Mrázek, Nico ter Linden, Miloslav Hájek: **Martin Šefranko, evanjelický a. v. farár**